

Gedeputeerde Staten**De voorzitter van Provinciale Staten van Zeeland**Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

onderwerp	Kenmerk	behandeld door	verzonden
Geheim informereren van stand van zaken rond verstreckte subsidie aan TTC-GD B.V.	[REDACTED]	[REDACTED]	

Middelburg, 13 augustus 2019

Geachte voorzitter,

Wij informeren u onder oplegging van geheimhouding, over de stand van zaken rond de verstreckte subsidie aan het TTC-GD BV.

De vertrouwelijkheid moet in acht genomen worden vanwege het voorkomen van onevenredige benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden en wegens economische en financiële belangen van de provincie.

Het TTC-GD (Tidal Technology Centre Grevelingendam) is een innovatie-, test-, certificerings- en demonstratiecentrum voor getijdenenergie in Nederland. TTC-GD ondersteunt ontwikkelaars van getijdentechnologie in alle mogelijke disciplines. Het omvat 3 stromingsgoten van verschillende afmetingen om een zo breed mogelijk spectrum aan turbines en technologieën te bedienen. Het centrum levert tevens aanvullende ondersteuning om technologie eigenaren te begeleiden in de ontwikkeling van hun turbines en componenten, van idee naar commercialisatie en export.

Binnen het Zeeland in Stroomversnelling programma hebben wij aan TTC-GD BV op 16 januari 2018 een subsidie van € 2.500.000,- verleend en besloten dit bedrag volledig als voorschot uit te betalen. Op 26-02-2019 hebben wij besloten de subsidie op te hogen met € 1.600.000,-, zodat het totaal aan verleende subsidie op € 4.100.000,- komt. Van het tweede deel is 75% zijnde € 1.200.000,- als voorschot uitbetaald.

Op 17 juni 2019 heeft de initiatiefnemer ons verzocht om uitbetaling van een aanvullend voorschot van minimaal € 200.000,- vanwege liquiditeitsproblemen. Reden voor ons om ernstig zorgen te hebben over de financiële situatie. We hebben hierover de direct betrokken partners ministerie EZK, Rijkswaterstaat en Stimulus geïnformeerd. Vervolgens hebben wij samen met Stimulus externe expertise ingehuurd om een onafhankelijk beeld te krijgen. De initiatiefnemer is hierover geïnformeerd en die heeft volledige medewerking toegezegd. We hebben Deloitte opdracht gegeven om een onderzoek uit te voeren met als doel inzicht te verschaffen in de opbrengsten en kosten van het TTC-GD project, voordat wordt overgegaan tot het doen van een betaling van een extra subsidievoorschot. Het onderzoek zou afgrond zijn op 2 augustus '19 maar heeft door nog het ontbreken van noodzakelijke (financiële) documentatie vertraging opgelopen. Ook hier maken wij ons zorgen over. Het onderzoek wordt eind augustus '19 door Deloitte voortgezet. Zodra het onderzoeksrapport van Deloitte is afgrond zullen wij een besluit nemen over de bevoorschotting en zullen wij u verder informeren over het door ons gesubsidieerde project.

Met vriendelijke groet,

gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

DG

documentnummer

zaaknummer

verwijsnummer

[REDACTED]

Onderwerp

Voortgang Tidal Technology Center Grevelingendam

voorgesteld besluit

PS informeren over de voortgang van het project Tidal Technology Center Grevelingendam door vertrouwelijke brief versturen

geadresseerdeProvinciale Staten van de Provincie Zeeland
T.a.v. De voorzitter
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

bericht op brief van

kenmerk geadresseerde

bijlage(n)

uiterste verzenddatum

aanwijzingen

verwerkt registratuur

paraaf

collationeren

paraaf

tekstverwerking

paraaf

verzenddatum brief

paraaf

datum GS vergadering

agendanummer

besluit GS

paraaf secretaris voor uitvoering

portefeuillehouder - portefeuille

dhr. Drs. J. de Bat

Zeeland in Stroomversnelling

behandeld door

[REDACTED]

PLA1

+31 118 [REDACTED]

afgestemd met

paraaf afdelingshoofd

paraaf portefeuillehouder

paraaf secretaris voor agendering

terug naar ambtenaar

verzend afschriften aan

nummers bijlagen

- 1.
- 2.
- 3.

indien meer afschriften; adreslijst toevoegen

Gedeputeerde Staten

Provinciale Staten van de Provincie Zeeland

T.a.v. De voorzitter
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

onderwerp

GEHEIMVoortgang Tidal Technology
Center Grevelingendam

kenmerk

behandeld door

verzonden

Middelburg, 5 november 2019

Geachte voorzitter,

Naar aanleiding van de geheime commissievergadering op 30 augustus 2019 informeren wij u hierbij over de voortgang van de realisatie van het Tidal Technology Center Grevelingendam. Het project wordt gerealiseerd door TTC GD BV middels een subsidiebijdrage van € 4,1 mln uit het Investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling 1.0.

In de vergadering op 30 augustus hebben wij de stand van zaken omtrent de realisatie van het project toegelicht met daarbij het verzoek voor een aanvullend voorschot op de toegekende subsidiebeschikking. Op basis van dit verzoek heeft Deloitte in opdracht van de provincie Zeeland een onderzoek verricht naar de financiële situatie van het project op basis van feitelijke bevindingen. Daarnaast heeft TTC GD BV op 25 september een verzoek bij de provincie Zeeland ingediend om de subsidieperiode te verlengen tot 31 december 2020.

Eind oktober heeft de provincie het definitieve rapport van Deloitte ontvangen. Uit het rapport van Deloitte blijkt dat zij een groot aantal feitelijke bevindingen constateren die voor Provincie Zeeland aanleiding zijn tot het stellen van aanvullende vragen/voorwaarden aan het TTC. Op basis van het rapport heeft de provincie sterke twijfels over enerzijds de haalbaarheid van de verdere realisatie van het project en anderzijds de gehanteerde financieringsconstructies van TTC. Dit wordt vooral gebaseerd op:

1. het ontbreken van (eigen) risicodragende private financiering. Het project is tot nu toe voornamelijk gefinancierd door voorschotten op subsidies. De uitbetaalde voorschotten zijn behalve aan de aannemer, vooral ook besteed aan leveranciers/ BV's waar de initiatiefnemers zelf aandeelhouder van zijn.
2. De onderbouwingen van een (groot) deel van deze uitgaven zijn, blijkens het onderzoek van Deloitte, mager (zoals het ontbreken van onderbouwingen van de uren).
3. Eén van de vereisten, zoals opgenomen in het Algemeen Subsidiebesluit Zeeland, om een subsidie te ontvangen is het hebben van een deugdelijke boekhouding. Het onderzoek door Deloitte en de aanvullende reacties van TTC GD BV bevestigen dat hier geen sprake van is. Gebleken is dat in het project op dit moment ook niet subsidiabele kosten zijn opgenomen en dat er onderliggende onderbouwingen ontbreken. Aangezien het project nog niet afgerond is kan dit alsnog door TTC GD BV worden hersteld. In de GS-brief zullen zij hier nogmaals op gewezen worden.

op basis van de uitkomsten van het rapport van Deloitte heeft de provincie besloten om:

- Geen aanvullend voorschot te verlenen.

- De subsidietermijn te verlengen tot 01-07-2020. Deze termijn is overeenkomstig het besluit van Rijkswaterstaat, waarin is besloten om BT Projects BV tot 01-07-2020 de gelegenheid te geven om de werkzaamheden aan het Tidal Technology Center Grevelingendam in de Flakkeese Spuisluis af te ronden. Op deze wijze komt de waterkwaliteit in Grevelingenmeer in de zomer van 2020 niet in het geding.

In december wordt getracht bestuurlijk overleg te plannen met Rijkswaterstaat over het scenario wanneer het testcentrum niet per 01-07-2020 door BT projects is gerealiseerd. Er ontstaat dan zowel voor Rijkswaterstaat als voor provincie Zeeland een ongewenste situatie; noch kan er worden gespuut, noch is de testfaciliteit gereed. Indien de testfaciliteit niet wordt gerealiseerd is RWS verantwoordelijk voor het herstellen van de ontstane situatie aan de Grevelingendam. Het belang van RWS is daarbij primair het verbeteren van de waterkwaliteit in het Grevelingenmeer en daarnaast secundair het gezamenlijke belang op het gebied van experimenteren en kennisdelen op het gebied van energie uit water in een publiek private samenwerking. Voor de provincie zijn beide prioriteiten urgent. Gezien de fase van uitvoering waarin het project zich bevindt en de afspraken die hierover gemaakt zijn met het rijk, in het kader van het investeringsprogramma ZiS 1.0 over de besteding van de rijksmiddelen, geeft de provincie prioriteit aan de realisatie van de testfaciliteit turbine gereed. Op deze wijze kunnen de ontwikkelingen vanuit de markt op het gebied van energie uit water een fase verder gebracht worden. Op basis van het overleg in december zal bezien worden wat de omvang van de financiële consequenties zijn. Wij gaan daarbij niet verder dan de ruimte die mogelijk te vinden is binnen het investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling 1.0. In januari zullen wij een besloten informatiebijeenkomst onder geheimhouding organiseren waarin wij u informeren over de voortgang, naar aanleiding van de gesprekken met EZK en Rijkswaterstaat.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

De voorzitter van Provinciale Staten van ZeelandT.a.v. de statengriffier
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

onderwerp

GEHEIMVoortgang realisatie Tidal
Technology Center
Grevelingendam

kenmerk

behandeld door

verzonden

Middelburg, 4 februari 2020

Geachte voorzitter,

Vanwege het voorkomen van onevenredige benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden en wegens bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld, wordt deze brief onder geheimhouding aangeboden.

Naar aanleiding van de besloten commissievergadering op 22 november 2019 waarin de toezegging is gedaan om in januari een informatiebijeenkomst te organiseren, informeren wij u hierbij schriftelijk over de voortgang van de realisatie van het project Tidal Technology Center Grevelingendam. Het project wordt gerealiseerd door TTC GD BV en heeft een subsidiebijdrage van € 4,1 mln. uit het investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling 1.0 ontvangen.

Uitvoering conform Investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling

In de commissievergadering van november vorig jaar hebben wij u geïnformeerd over de voortgang van de realisatie van de testfaciliteit door TTC GD BV. Hierbij zijn wij ingegaan op de verlenging van de subsidielooptijd tot 1 juli 2020. Deze verlenging is overeenkomstig met het besluit van Rijkswaterstaat om BT Projects BV (de moedermaatschappij van TTC GD BV) tot 1 juli 2020 de gelegenheid te geven om de werkzaamheden aan het Tidal Technology Center Grevelingendam in de Flakkeese Spuisluis af te ronden. Dit komt tevens de waterkwaliteit in Grevelingenmeer in de zomer van 2020 ten goede.

Daarnaast heeft de provincie gezamenlijk met Rijkswaterstaat op verzoek van de initiatiefnemer ambtelijk contact opgenomen met RvO om in overleg te gaan over het RvO besluit om de toegekende DEI subsidie terug te vorderen, wat het traject om te komen tot aanvullende bancaire financiering door TTC-GD bemoeilijkt.

De provincie spant zich daarmee maximaal in om, binnen de kaders van de subsidietermijn, aan de initiatiefnemer de ruimte te bieden het project in deze periode te realiseren overeenkomstig de afspraak in het investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling 1.0.

Uitwerking fall back scenario's (plan B)

Zoals in november is toegelicht hebben Rijkswaterstaat en de provincie Zeeland gezamenlijk het initiatief genomen om vooruitlopend op de einddatum van 1 juli 2020 de mogelijke fall back scenario's in kaart te brengen. Deze treden in werking wanneer:

- TTC GD BV/ BT Projects stopt met de werkzaamheden, dit gebeurt:
  - o bij faillissement
  - o wanneer de aannemer (Van der Straaten) de overeenkomst ontbindt. Hiervoor zijn reeds stappen ondernomen.

- op 1 juli de Waterwetvergunning van RWS afloopt. Verlenging van de vergunning van RWS is mogelijk wanneer de werkzaamheden op 1 april herstart zijn.

Rijkswaterstaat heeft schriftelijk aan Van der Straaten toegezegd, dat wanneer bovenstaand scenario in werking treedt, de huur van de damwanden door Rijkswaterstaat zal worden overgenomen. Hiermee wordt de conservering van de tot nu toe gerealiseerde werkzaamheden aan de Flakkeese spuisluis geborgd. Aanvullend zijn verkenningen gevoerd naar mogelijkheden voor aanbesteding en gunning van de afrondende werkzaamheden.

Wanneer de faciliteit niet door TTC GD BV wordt gerealiseerd zijn de volgende fall back scenario's benoemd:

1. sloop van de testfaciliteit
2. afbouw testfaciliteit spui gereed
3. afbouw testfaciliteit waterzijdig turbine gereed
4. afbouw testfaciliteit turbine gereed (plug and play)

De voor- en nadelen van de varianten en daaraan gerelateerde kosten worden genoemd in bijlage 1. Op basis van de genoemde argumentatie hebben GS besloten gezamenlijk met Rijkswaterstaat te investeren in scenario 3 afbouw waterzijdig turbine gereed. Op basis van het gekozen scenario worden de gerealiseerde werkzaamheden geborgd en aan de waterzijde afgebouwd. Hiermee wordt de mogelijkheid behouden om de faciliteit te benutten als open innovatiecentrum voor het testen van turbines en uitvoeren van onderzoek op het gebied van energie uit water, zoals met het investeringsprogramma ZiS is beoogd.

De totale kosten voor de afbouw van de testfaciliteit waterzijdig turbine gereed zijn [REDACTED]. tot [REDACTED]. (afhankelijk van de afbouw door de huidige of nieuwe aannemer van het project) . Rijkswaterstaat heeft op basis van het spui gereed maken van de sluis [REDACTED] beschikbaar. De gevraagde bijdrage aan de provincie is daarmee [REDACTED].

Rijkswaterstaat is eigenaar van de Flakkeese Spuisluis en daarmee van de testfaciliteit. Zij zijn verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en exploitatie van de stroomgoten. Op dit moment zijn wij in overleg met Rijkswaterstaat over de voorwaarden waaronder het voorkeursscenario gerealiseerd kan worden.

Doel is om de eventueel benodigde financiële bijdrage voor scenario 3 van maximaal [REDACTED] miljoen budgettair neutraal te dekken. De benodigde dekking wordt voorzien vanuit de vrijval binnen ZIS1 voor het SDR-fonds welke inmiddels zijn geraamd in de begroting 2021 (doelstelling 040105) ten behoeve van de uitvoering van de subsidieregeling Zeeland in Stroomversnelling. Verder zal de besluitvorming omtrent het nog niet uitbetaalde voorschot aan TTC-GD(€ 400.000,-) ter zijner tijd aan u worden voorgelegd. Dit niet uitbetaalde voorschot kunt u op dat moment weer toevoegen aan de bestemmingsreserve ZIS1.

Vervolg uitwerking plan B scenario waterzijdig turbinegereed

Voor de uitwerking van het fall back scenario zal de provincie een samenwerkingsovereenkomst afsluiten met Rijkswaterstaat. Hierin worden afspraken opgenomen aangaande samenwerking op het gebied van inzet van juridische expertise, gezamenlijke communicatie en de maximale financiële bijdrage. Rijkswaterstaat en de provincie zullen naar buiten treden met deze samenwerkingsovereenkomst wanneer plan B in werking moet treden. Wij zullen u informeren wanneer dit aan de orde is.

Met vriendelijke groet,

gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

Bijlage: 1

Fall back scenario's Tidal Technology Center Grevelingendam

Bijlage bij PS brief

ZEELAND
LAND IN ZEE

Provincie
Zeeland

Uitvoering advies Balkenende

investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling 1.0

Ruim € 60 mln. (waarvan € 25 mln. van het Rijk) voor zes structuurversterkende projecten met focus op economie, kennis en innovatie:

- Tidal Technology Center € 4,1 mln (2,5 mln en 1,6 mln)

ZEELAND
LAND IN ZEE

Provincie
Zeeland

Scenario's realisatie testfaciliteit TTC GD

Fall back scenario's met RWS in Plan B:

1. Sloop van de testfaciliteit
2. Afbouw testfaciliteit spui gereed (2 varianten RWS)
3. Afbouw testfaciliteit turbine gereed (waterzijdig)
4. Afbouw testfaciliteit turbine gereed (plug and play conform ZiS 1.0)

29-1-2020 Dia 3

Plan B: Scenario 1: sloop van testfaciliteit

Voordelen:

- Verbetering van de waterkwaliteit van het Grevelingenmeer - De spuisluis kan deze zomer weer spuien
- Geen extra financiële bijdrage provincie Zeeland vanuit ZiS

Nadelen:

- De gerealiseerde werkzaamheden worden te niet gedaan - desinvestering
- Het is niet mogelijk voor een nieuwe partij om de werken over te nemen
- Kapitaalvernietiging van publieke middelen € 6,7 mln (subsidies rijk en Europa)
- Negatieve publiciteit het project uit ZiS is niet gerealiseerd
- Geen samenwerking met de provincie Zeeland, besluit en financiering RWS

Geschatte kosten*: xxxxxxxxxx

* Op basis van berekeningen RWS

29-1-2020 Dia 4

Plan B: Scenario 2: afbouw testfaciliteit spui gereed

Voordelen:

- Hogere stroomsnelheid door spuisluis wat positief effect heeft op de waterkwaliteit
- De bestaande werkzaamheden worden geconserveerd
- Geen extra financiële bijdrage provincie Zeeland vanuit ZiS

Nadelen:

- Het is bijna onmogelijk voor nieuwe partij om de werkzaamheden over te nemen (te hoge investering om werkzaamheden af te ronden, w.o. opnieuw kuip droogmaken)
- Kapitaalvernietiging van publieke middelen € 6,7 mln (subsidies rijk en Europa)
- Negatieve publiciteit het project uit ZiS is niet gerealiseerd

Geschatte kosten*: **XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX**
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

(afhankelijk van vulling midden eiland)

* Op basis van berekeningen RWS

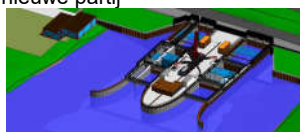

29-1-2020 Dia 5

Plan B: Scenario 3: afbouw testfaciliteit turbine gereed (waterzijdig) = gezamenlijke voorkeursvariant

Voordelen:

- Hogere stroomsnelheid door spuisluis wat positief effect heeft op de waterkwaliteit
- De gerealiseerde werkzaamheden kunnen in de markt gezet worden voor exploitatie
- De laatste investering (stroomaansluiting) is acceptabel voor nieuwe partij
- Project voldoet aan de verwachtingen vanuit ZiS 1.0

Nadelen:

- De meerkosten zijn voor rekening van provincie (bestaande subsidie en ZiS). RWS financiert max. de kosten voor spui gereed
- Op moment van afbouw van de faciliteit is er mogelijk nog geen exploitant
- Aanvullende afspraken moeten nog worden gemaakt over o.a. beheer en onderhoud en exploitatie (in samenwerkingsovereenkomst)
- Er is nog geen waterwet vergunning van RWS voor de exploitatie (turbines)

Geschatte kosten*: **XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX** (afhankelijk van behoud aannemer)

* Op basis van berekeningen RWS en second opinion door Royal Haskoning DHV

29-1-2020 Dia 6

ZEELAND
LAND IN ZEE

Provincie
Zeeland

Plan B: Scenario 4 testfaciliteit turbine gereed (plug and play)

De voor- en nadelen zijn gelijk aan de variant waterzijdig turbine gereed met als aanvullende voordelen:

- Het project voldoet volledig aan het investeringsprogramma ZiS 1.0
- Er zijn geen grote aanvullende investeringen voor de exploitant

Geschatte kosten*: xxxxxxxxxxxxxxxx (inclusief o.a. stroomaansluiting)

* Op basis van berekeningen RWS

Gedeputeerde Staten

Provinciale Staten van de Provincie Zeeland

T.a.v. De voorzitter
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

onderwerp

GEHEIM

Voortgang realisatie Tidal
Technology Center
Grevelingendam

kenmerk

behandeld door

verzonden

Middelburg, 25 mei 2020

Geachte voorzitter,

Vanwege het voorkomen van onevenredige benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden en wegens bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld, wordt deze brief onder geheimhouding aangeboden.

Naar aanleiding van de brief over de voortgang realisatie Tidal Technology Center Grevelingendam (kenmerk 20003543dg) waarin de toezegging is gedaan om u als er nieuwe zaken aan de orde zijn op de hoogte te brengen, informeren wij u hierbij schriftelijk over de voortgang van de realisatie van het project Tidal Technology Center Grevelingendam. Het project wordt gerealiseerd door TTC GD BV en heeft een subsidiebijdrage van € 4,1 mln. uit het investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling 1.0 ontvangen.

Uitvoering conform Investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling

In de brief van februari dit jaar hebben wij u geïnformeerd over de voortgang van de realisatie van de testfaciliteit door TTC GD BV.

Hier is met name is ingegaan op:

- De verlenging van de subsidielooptijd tot 1 juli 2020 (in lijn met de vergunning RWS).
- Het contact opnemen met RvO om in overleg te gaan over het RvO besluit om de toegekende DEI subsidie terug te vorderen, wat het traject om te komen tot aanvullende bancaire financiering door TTC-GD bemoeilijkt.

De provincie spant zich daarmee maximaal in om, binnen de kaders van de subsidietermijn, aan de initiatiefnemer de ruimte te bieden het project in deze periode te realiseren overeenkomstig de afspraak in het investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling 1.0.

Daarnaast is er ingegaan op de uitwerking fall back scenario's (plan B). Rijkswaterstaat en de provincie Zeeland hebben gezamenlijk het initiatief genomen om vooruitlopend op de einddatum van 1 juli 2020 de mogelijke fall back scenario's in kaart te brengen.

Stand van zaken realisatie TTC door TTC GD BV (onderdeel van BT Projects):

De werkzaamheden voor de afbouw van de testfaciliteit liggen nog steeds stil. De geplande start van de werkzaamheden was op 1 april (na het stormseizoen). De eigenaar van BT Projects heeft begin maart mondeling toegelicht dat er financiële problemen zijn en het niet lukt om bancaire financiering rond te krijgen, door de terugvordering van de subsidie van RvO (€ 2,5 mln.). In totaal is nog € 9 mln. bancaire financiering benodigd (inclusief de aanschaf van een turbine, geen onderdeel van het ZiS project). Mede op verzoek van BT projects hebben wij, mede namens Stimulus Programmamanagement (heeft een voorschot van € 2 mln. toegekend gekregen uit een OPZuid project), het initiatief genomen in gesprek te gaan met RvO over de mogelijkheid om de terugvordering om te zetten in een vaststelling, zodat de uitgekeerde subsidie niet volledig moet worden terugbetaald en er voor BT Projects een haalbare business case zou kunnen ontstaan. Hieruit bleek dat BT Projects eerder deze mogelijkheid al was geboden en dat de opgevoerde kosten niet subsidiabel zijn binnen het project. Op grond van de subsidieregels is er hierdoor geen andere mogelijkheid dan terugvordering van de eerder toegekende middelen van RvO. BT Projects heeft inmiddels ook aan RWS aangegeven op korte termijn niet over de benodigde financiering te beschikken om de faciliteit af te bouwen. RWS heeft daaropvolgend de huur van de tijdelijke damwanden van de uitvoerend aannemer Van der Straaten BV overgenomen om de gerealiseerde werken te beschermen bij een mogelijk faillissement van BT Projects. Het is niet waarschijnlijk dat TTC GD BV het project zal afronden en de kans op een faillissement van BT Projects is groot. Na afloop van de subsidieperiode (1 juli 2020) kan de provincie overgaan tot terugvordering van de eerder toegekende voorschot van € 3,7 mln., waarbij het nog de vraag is of daadwerkelijk verhaal mogelijk zal zijn.

Stand van zaken uitwerking fall back scenario waterzijdig turbine gereed

Sinds juni vorig jaar is de provincie in overleg met RWS over het fall back scenario en zijn intensieve gesprekken gevoerd om de gerealiseerde werkzaamheden te behouden en te voorkomen dat er onomkeerbare maatregelen worden genomen. Het belang van RWS is daarbij primair het verbeteren van de waterkwaliteit in het Grevelingenmeer, waarbij de minister in oktober vorig jaar heeft aangegeven de spuifunctie uiterlijk in 2020 te willen herstellen. Dit vraagt om besluitvorming op korte termijn over het vervolgsceario met daarbij afspraken over financiële bijdrage aan het vervolg, eigenaarschap en risico's en toekomstige exploitatie door een nieuwe marktpartij. RWS heeft aangegeven duidelijkheid nodig te hebben over commitment en hogere financiële bijdrage van de partijen (provincie en EZK) om aan de minister van I&W te adviseren om haar standpunt omtrent spuien in 2020 te nuanceren en om op basis van het commitment uit de regio en het bredere Rijksbelang (vanuit EZK en topsector water) de afbouw van de faciliteit mogelijk te maken en gereserveerde kosten voor sloop voor afbouw beschikbaar te stellen, waardoor spuien op zijn vroegst in 2021 pas mogelijk zal zijn en bij afbouw van het TTC pas in 2022 spuien mogelijk zal zijn

Om tot gezamenlijke besluitvorming (met EZK en RWS) over de afbouw van de testfaciliteit te komen is uitwerking nodig van de bovengenoemde onderdelen:

Kosten voor het afbouwen van de faciliteit (waterzijdig turbine gereed)

In de vorige brief (feb 2020) zijn, op basis van een second opinion door Royal Haskoning DHV (RH/DHV), de geschatte kosten op basis van voorcalculatie berekend op [REDACTED]. wanneer de huidige aannemer de werken kan afbouwen. Bij een andere aannemer bedragen de kosten [REDACTED]

Op basis van een onderhandse en vertrouwelijke offerte van Van der Straaten in maart aan RWS kwamen volgens schatting van RWS de kosten (exclusief BTW) nu op [REDACTED].

De afwijking ten opzichte van de oorspronkelijke bedragen wordt verklaard door:

- een aantal zaken zijn gewijzigd in het ontwerp 2018 t.o.v. de inschrijfstaat van BT Projects, waaronder zaken die robuuster zullen worden uitgevoerd, een aantal posten die door RWS als eis zijn toegevoegd en een aantal posten die niet waren voorzien in het ontwerp 2018.
- de extra kosten voor het leegpompen van de bak en de schoonmaak.
- Van der Straaten heeft aantal werkzaamheden buiten scope aangeboden waaronder kathodische bescherming (zou worden uitgevoerd door een andere aannemer), vullen spoelgat, overkluising leidingstraat, etc.

RH/DHV heeft de bedragen nagerekend met deze nieuwe informatie en geeft aan dat de genoemde kosten reëel zijn aan de hand van de toegevoegde posten na berekening in december 2019. Aanvullend op de geoffreerde kosten heeft RH/ DHV een raming gemaakt van aanvullende kosten gedurende de bouw zoals bodembescherming buiten tijdelijke damwand, lozingsbelasting, pacht Staatsbosbeheer, elektra, huur damwanden, onvoorziene kosten en beheer en onderhoud in 2021. De totale bekende kosten tot nu toe (april 2020) komen op [REDACTED]. Mogelijk lopen deze kosten nog op met kosten zoals compenserende maatregelen ikv stikstof, engineering door RWS etc.. De exacte kosten zullen daardoor pas na inschrijving op de aanbesteding bekend zijn.

Noot: Waterzijdig turbinegereed betekent niet dat de faciliteit klaar is om in gebruik te worden genomen. De toekomstige exploitant heeft minimaal nog [REDACTED] aan kosten om het object klaar te maken voor gebruik (zoals o.a. de stroomaansluiting op het net).

Om tot een oplossing te komen om de gerealiseerde werkzaamheden (80% gereed) en de daarmee de reeks verstrekte publieke middelen van € 8,2 mln. niet te moeten vernietigen, wordt er verder onderhandeld met EZK en RWS om tot een financieringsconstructie te komen voor de afbouw van de testfaciliteit. De afspraken (zoals op het gebied van aansprakelijkheid, risico's, projectengineering, toekomstige inkomsten uit de exploitatie) zullen worden vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

De Provincie zet in om de kosten voor de afbouw over de 3 partijen te delen met een maximum bijdrage van 1,3 mln. afkomstig uit de ZiS gelden, onder ontbindende voorwaarde van een positieve marktverkenning voor een toekomstige exploitant. Vanuit EZK wordt gevraagd om hiervoor aanvullende middelen beschikbaar te stellen. In de samenwerkingsovereenkomst zullen met de partijen afspraken gemaakt worden over de toekomstige opbrengsten uit de exploitatie waarmee het mogelijk is om de geïnvesteerde middelen terug te verdienen tot het maximum van het geïnvesteerde bedrag.

De komende periode zal gezamenlijk met EZK en RWS in een begeleidingscommissie de marktverkenning worden voorbereid, zodat het Rijksvastgoed bedrijf (RVB) na 1 juli hiermee van start kan gaan. De gevraagde provinciale bijdrage zal enkel beschikbaar worden gesteld wanneer uit de marktverkenning blijkt dat er een exploitant is voor toekomstige exploitatie van het centrum.

Wanneer het resultaat van de onderhandelingen, de marktverkenning en de gevraagde financiële bijdrage aan de provincie bekend zijn, zullen wij u hierover opnieuw informeren.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris